

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Deres ref.:

Vår ref.: CREO 00778

Dato: 4.5.2022

Creos innspill til arbeidet med Kunstnermelding

Vi takker for muligheten til å komme med innspill på møtet med kulturministeren i går. Vi oversender med dette våre svar på departementets spørsmål. Samtidig minner vi om vårt forrige innspill til kunstnermeldingen fra 2019. Vi har lagt dette ved.

1. Hva kan vi gjøre for å legge til rette for flere kulturarbeidsplasser og kompetansemiljø over hele landet?

Innenfor de fleste områder Creo organiserer finnes det allerede gode kompetansemiljø. Det vil derfor være viktigst å prioritere arbeidsplasser framfor byråkrati. Kunnskapen innenfor NAV om kunstnerøkonomi og ulike tilknytningsformer er svært mangelfull når det kommer til utbetaling av sosiale ytelser. Her trengs det en kraftfull kompetanseheving og organisatoriske forbedringer for bedre å kunne møte kunstneres behov. UDIs kompetanse er også mangelfull når det gjelder f..eks visum for kunstnere

Arbeidet med etableringen av en *musikerallianse* er godt i gang, men for at dette skal lykkes må alliansen følges opp med økte bevilgninger bevilgninger.

Det finnes heller ikke lengre noen som har et overordnet og helhetlig ansvar for å sørge for en samlet utvikling av musikkfeltet for barn og unge. Dette gjelder både kvalitetssikringen av produksjoner og formidlingen av dem innenfor Den kulturelle skolesekken, men også generelt for musikkens del har denne kunstformen mistet en nasjonal samlende aktør og faglig pådriver. Creo ønsker derfor at det etableres et «*Musikkbruket*», etter modell av «*Scenekunstbruket*».

2. Hva kan gjøres for at kunstnere får rimelig betaling for arbeid, oppdrag, bruk og visning av verk?

Dette er en utfordring til oss alle aktørene innen feltet. Enkeltkunstnere og deres organisasjoner, politiske myndigheter, arrangører og publikum. Arbeidet med å etablere *anbefalte minstesatser* kan være et effektivt virkemiddel, men hindres av konkurranseloven. Også arrangører og publikum må «oppdras» til å *forstå at kunstnere skal ha rimelig betaling* for arbeid. Dette handler om nivået på lønn og honorarer, men også om billettpriser som står i rimelig forhold til kostnadene. Creo er fortsatt *skeptiske* til innføring av moms på kulturopplevelser.

Regjeringen må se på *verdigap/value gap*-problematikken. Flere land EU har tatt konkrete grep for å minske dette gapet, og regjeringen må gå foran som godt eksempel og vedta en bestemmelse som kan lukke verdigapet og sørge for at norske kunstnere kan leve av det de skaper. Vi vil derfor understreke viktigheten av at vår regjering gjør sitt for å sikre et rettferdig digitalt marked.

Rett til kollektive forhandlinger for selvstendig næringsdrivende og opprydning i arbeids/oppdragstakerbegrepet vil være viktig for kunstnerøkonomien. Alt for mange kunstnere og kulturarbeidere blir tvunget til å ta oppdrag i næring der hvor dette skulle vært ordinært lønnsarbeid.

3. Hva kan gjøres for å bedre kunstneres tilgang til sosiale rettigheter?

Sosiale rettighetene for selvstendig næringsdrivende på linje med vanlige arbeidstakere er det viktigste her. Kunstnere er en lavinntektsgruppe og har ikke råd til tilleggsforsikring og pensjon

- 100% sykepenger fra dag én (eller fra 17. dag som et første steg)
- Egen konto for innbetaling av pensjon
- Foreldrepenger på lik linje med andre lønnsinntakere

4. Hvordan sikre kunstnerisk frihet og ytringsfrihet?

Det grunnleggende her er at alle må forstå at kunst er ytring. Det må arbeides for å sikre kunstnerisk ytringsfrihet både nasjonalt og internasjonalt. Når den kunstneriske ytringsfriheten angripes internasjonalt innskrenkes også vårt eget ytringsrom. Vi har allerede sett eksempler på dette i Norge.

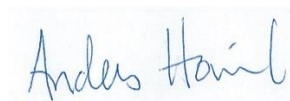
Kunstkritikk og åpen debatt om kunsten i samfunnet er viktig. De statlige institusjonene har et særlig ansvar her. Arbeidet til *Safemuse* med å løfte disse spørsmålene samt å etablere residenser og fribyer for forfulgte kunstnere må støttes.

5. Hvordan sikre at kunstnerbefolkningen gjenspeiler vårt mangfoldige samfunn?

Grunnlaget for kunstforståelsen legges i skolen. Undervisningen i estetiske og kreative fag må, etter lang tid med nedbygning, styrkes. Det må stilles nasjonale kompenserekrav til lærere som skal undervise i disse fagene. DKS-ordningen som sørger for at barn og ungdom i hele landet får kulturopplevelser i skoletiden må styrkes.

Kunstnere har lav inntekt og er ofte avhengige av en familie med trygg økonomi. Ved siden av en generell styrking av kunstnerøkonomien avhenger økt befolkningsmessig mangfold i kunsten av bedret økonomi i de befolkningsgruppene som i dag er underrepresentert blant kunstnere.

Med vennlig hilsen
Creo – forbundet for kunst og kultur

Anders Hovind, nestleder